

LBRIS

We know
books

FLORIN CHIRCULESCU

Spre nord prin sud-est

- roman -

© Tritonic pentru prezenta ediție.
București – 2025

I.

Incredibil! și-a zis Anselmo, instalându-se în cabină. Se gândea la articolul din *A Noite*, semnat de Geraldo Rocha, redactorul-șef, care scria că francezii și englezii nu se înțelegeau din punct de vedere *tehnic* apropo de o șosea pe care o construiau împreună, pentru că francezii calculau totul, până la ultimul șurub, în timp ce englezii făceau doar un plan general, adaptându-se pe parcurs.

Și totuși, ingineria e aceeași! s-a gândit Anselmo. Trăise sumedenie de ciudățenii în viață, dar îi era greu să accepte că oamenii erau într-atât de diferiți, încât până și construcția unei șosele îi obliga la negocieri.

În fine, dă-i naibii!

Prinsese cușeta 40, care, fiind situată deasupra (mare ghinion, pentru vârsta lui!), era ridicată la perete. Oftând, a tras-o la orizontală, a deschis valiza, și-a scos costumele, cămășile și lenjeria de corp, punându-le în șifonierul de lângă chiuveta de plastic, după care a așezat periuța, pasta de dinți și trusa de bărbierit pe policioara de deasupra robinetului.

Unde-i parfumul? l-a trecut un fior. Nu, nu-l uitase la unchiul Gennaro acasă – l-a scos și pe ăla, dar, dacă va avea

un vecin de cabină, parfumul n-o să aibă loc pe policioară, așa că l-a pus în șifonier, lângă cămăși. Țigările și sticla de *grappa* i-au luat urma: țigările erau Santos Dumont, normal, iar *grappa* era făcută de unchiul Gennaro, care lăsase Toscana și emigrase la Rio la început de secol, pentru a trăi din vânzarea de vin și de *grappa*, preparate din struguri brazilieni, după metodele verificate în patrie – chit că patria lui nu prea mai era Italia.

Anselmo s-a așezat pe unicul scăunel din cabină, o chestie mică, pliantă, din cele folosite duminica de pescari. Locul era înghesuit – peste ani și ani, asemenea spații se vor numi *capsule* și-i vor adăposti pe călători în aeroporturi, între două zboruri, sau vor fi locuințe pentru neoproletarii din Asia.

Anselmo s-a uitat la ceas. Mai erau două ore până la decolare. Spera să călătorească singur; Joao, relația lui de la *Deutsche Zeppelin-Reederei*, îi spusese aseară că avea șanse să se lăfăie în cabină, dar naiba știe dacă n-a căpătat între timp un vecin? S-a mai uitat o dată în valize: le golise, mai puțin cadourile de Crăciun, pe care le ducea soției și nepoților. Hm, cum naiba să cari peste 30 de kilograme de bagaj? s-a întrebat Anselmo, asta fiind limita fixată de companie pentru cabină. El, unul, n-avea asupra lui decât 10 – 12 kilograme, iar în cală nu pusese nimic. A băgat nasul în valize, și a tras adânc aer în piept; parte din cadouri miroseau îmbătător, erau fructe superaromate, necunoscute în Italia: *goiaba*, *acerola* și *maracuja*. Alături de ele, o brățară de turmalină verde, pe care i-o luase soției, precum și o sarbacană, un arc cu săgeți, și o minge dintr-un șauciu extrem de elastic, care sărea de te înnebunea, pe care le cumpărase nepoților.

Ia să duc fructele în camera frigorifică din cambuză, și-a zis Anselmo, dar, înainte de toate, simțea nevoia să-și schimbe hainele. Nu mai suporta costumul cu buzunare multiple, care-i dădea un aer de explorator de operetă: gata, se întorcea în Europa, trebuia să se îmbrace ca un european. Sau, poate că era mai bine să aibă răbdare? Nu de alta, dar voia să se spele înainte să treacă la costumația civilizată (cravată, vestă etc.), numai că nu știa dacă regulamentul aeronavei îi permitea să se bage la duș înainte de decolare.

A chemat stewardul. Țla, un neamț subțire, tânăr și zâmbitor, l-a îndemnat să dea fuga la baie:

„N-avem decât un singur duș la bord, și, după ce vor veni ceilalți călători, o să fie bătaie pe el.” Anselmo a dat din cap; știuse că pe Hindenburg era un singur duș, dar nu i se păruse mare scofală – acum însă i se părea că nu era chiar în regulă.

„Aveți sac de duș?” l-a mai întrebat stewardul.

„Sac de duș?! Cum adică...”

„Oh, nu e ceva obișnuit... Eu am văzut prima oară un sac d-ăsta la o prințesă din URSS... Pardon, din Rusia veche... Când se ducea la duș, căra mereu sacul acela după ea. Vreți să v-aduc unul?”

Cât costă? era cât pe-aci să întrebe Anselmo, dar a renunțat: Papalitatea îi plătea călătoria, iar monseniorul Caprese, de la contabilitate, îi promisese că va acoperi tot, inclusiv femeile. Chestia asta din urmă i-o zisese ca să-l ia peste picior, fiindcă, la vârsta lui, Anselmo numai de femei n-avea chef; bine ar fi fost să nu păcătuiască mințind, însă, căci pe multra care-i făcuse curat în casa unchiului Gennaro, ar fi invitat-o la o cafea, iar apoi...

„Aș avea de dus niște fructe în cambuză,” a spus Anselmo. „E departe de duș?”

„Nu, e la doar zece metri, pe culoarul chilei care duce la prova. Vă conduc eu,” i-a răspuns stewardul amabil.

„În regulă. Și adu-mi, te rog, și un sac de duș. Îți mulțumesc foarte mult.”

2.

O h, dacă-ți pui mintea, *ai cum* să cari 30 de kilograme de bagaj, și-a dat seama bătrânul Anselmo, când s-a întors de la duș; de fapt, era posibil ca 30 de kilograme să ți se pară insuficiente, căci așa se plângea vecinul de cabină cu care se pricopsise.

Ăsta, un jurnalist american, unu' Harry, lucra pentru Associated Press, deși era absolvent de antropologie al Universității Columbia, din New York. Individul, un ochelarișt de 35 – 40 de ani, blond și înalt, cu o privire pe care se străduia s-o facă să pară tăioasă, fusese cu o barcă cu motor pe Rio Xingu, în căutarea exploratorului Fawcett, dispărut în Mato Grosso de mai bine de zece ani – așa i-a povestit lui Anselmo, zâmbindu-i din colțul gurii, ca orice american care-i vorbea unui italian în etate, mai ales dacă nu știa că italianul cu pricina era trimisul Papei, și că bătuse și el Mato Grosso cândva.

Ei bine, lunganul de Harry căra două valize pline ochi, iar în cală mai avea trei cutii, care însumau 140 de kilograme, adică aproape de plafonul impus de *Deutsche Zeppelin-Reederei*, pentru cât aveai voie să cari în măruntaiele mărețului Hindenburg.

„*Souvenirs, right?*” l-a iscodit Anselmo pe jurnalist dintr-o parte, imitându-l pe cardinalul Caprese, eminența cenușie a conturilor Vaticanului.

„*Right,*” a făcut Harry după o pauză în care s-a gândit cum e mai bine să-i răspundă, semn că privirea de tip Caprese avea efect, în sensul că-i învăța pe interlocutori să fie respectuoși, chiar dacă fuseseră în Mato Grosso. „Cu ce treburi spuneți c-ați venit pe-aici?” l-a întrebat pe Anselmo.

„Am vizitat niște rude. Pe fratele lui tata, mai precis.”

Oh, era suficient de precis, adică nu mințea sută la sută. Trăsese acasă la unchiul Gennaro, se bucurase să-l vadă, să-i cunoască soția, copiii, dar venise de fapt pentru *altceva*: nici monseniorul Caprese n-a putut să afle de ce primise un ordin scris și semnat (cu rotocoalele tipice) de însuși Pius XI, prin care i se cerea să-i lase un cont deschis lui Anselmo Nobile, un pensionar din Bolzano, despre care, s-o recunoaștem, se vorbea când și când pe culoarele Vaticanului, sau în palatul de la Castel Gandolfo. Dacă la asta adăugăm faptul că Anselmo era însoțit peste tot de Eminența-Sa, cardinalul Frascatti, despre care nimeni nu cuteza să pună nici cea mai nevinovată întrebare, o să pricepem că bătrânul nu făcuse o vizită de curtoazie în Brazilia.

Harry, însă, era prea tânăr ca să înțeleagă toate astea. El avea o pană zglobie, făcea fotografii faine, și se pricepea să descifreze structura unui trib de sălbatici, căci nu degeaba învățase în clasa profesorului Franz Boas.

„Pfuai, mi se pare c-am luat-o din loc,” a observat el, bucurându-se ca un copil, darăștia-s americanii, îi știți. „Mergem pe promenadă, să urmărim și noi decolarea?”

„Aș dori să mă schimb,” i-a zâmbit bătrânul. „Luați-o înainte, că vă prind din urmă. Am făcut armata la marină, mă mișc repede, o să vedeți.”

„Nu vă grăbiți!” a râs Harry. „La cât costă biletul, respirați-le aerul, tociți-le mocheta și trântiți ușa nenorocitului de șifonier, pân-o scoateți din țâțâni... Hopaaa!” s-a oprit brusc. A aplecat capul și a tras cu urechea la zgomotele din cabina 21, lipită de a lor. „Suntem vecini cu două femei,” i-a șoptit lui Anselmo. „Au voci *foarte* plăcute. Oare cum or arăta?”

„Sunt mamă și fică,” i-a tăiat bătrânul elanul.

„Asta-i culmea!” a pufnit Harry în râs. „Eu sunt jurnalistul, eu trebuia să știu cu cine suntem vecini!”

Dar Anselmo, făcându-i cu ochiul: „Am relații la firmă. Cele două sunt americance de-ale tale.”

„De-ale mele? Nu-mi spune că-s și evreice!”

„Nu-s într-atât de tare, încât să știu tot,” s-a alintat bătrânul. „Aseară, de pildă, îmi imaginam c-o să călătoresc singur, și, când colo...”

„Oh, înseamnă că e cazul să fiu atent cu dumneavoastră,” i-a făcut Harry cu ochiul și a ieșit, lăsându-l pe Anselmo să-și schimbe hainele.